

แผนยุทธศาสตร์เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม ประจำปีบัญชี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

(วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์นโยบาย/เป้าประสงค์ ผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ยุทธศาสตร์ เป้าหมายหลัก รายละเอียดการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่ครบถ้วนทั้ง ๔ ด้าน และความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายระยะยาวกับวัตถุประสงค์จัดตั้งและพันธกิจ)

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
การวิเคราะห์ SWOT	๓
การระบุและจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรงและทางอ้อม	๔
วิสัยทัศน์	๕
พันธกิจ	๕
วัตถุประสงค์	๕
เป้าประสงค์	๕
ผลผลิตและผลลัพธ์	๕
ยุทธศาสตร์	๖
เป้าหมายหลัก	๗
แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของเงินทุนหมุนเวียนในการ ผลิตเชื้อโรโซเบียมปี 2560	๘
ความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายระยะยาว กับวัตถุประสงค์จัดตั้งและพันธกิจ	๙

บทนำ

กรมวิชาการเกษตร ได้จัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๒ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๒๒ โดยมีวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตจำหน่าย และตรวจสอบคุณภาพเชื้อไรโซเบียม ที่ได้ทำการผลิตขึ้นเอง เพื่อจำหน่ายให้แก่องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกรและกรมส่งเสริมการเกษตร ตามโครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากสหรัฐอเมริกา และหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันอื่น ๆ ตลอดจนบริษัทห้างร้านของเอกชน และเกษตรกร เพื่อนำไปจำหน่ายและใช้เพิ่มผลผลิตให้แก่พืชตระกูลถั่ว เนื่องจากไรโซเบียมเป็นแบคทีเรียที่มีคุณสมบัติพิเศษสามารถเข้าสร้างปมที่รากพืชตระกูลถั่ว และตรึงไนโตรเจนจากอากาศมาสร้างเป็นสารประกอบไนโตรเจนที่ถั่วนำไปใช้ในการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตได้ดังนั้นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียมมีภารกิจดังนี้ ๑) เพื่อบริหารเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียม ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ๒) เพื่อผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมที่มีคุณภาพสูงให้แก่เกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีไนโตรเจนในการผลิตพืชตระกูลถั่ว

การดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียมนี้มีทุนเริ่มต้น ๒.๒๕ ล้านบาทได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา ๓๗ ปี โดยยังคงสนองต่อนโยบายของรัฐบาลเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ จะสิ้นสุดลงในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ และเงินทุนหมุนเวียนผลิตเชื้อไรโซเบียม ได้ศึกษาทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ จากเอกสารเรื่อง “ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒” และเอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๘ ซึ่งจัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นทิศทางหลายด้าน ในด้านที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม กรมวิชาการเกษตร สรุปรูปเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้แก่ หัวข้อที่ ๓.๒ การสร้างเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคผลิตและบริหารมุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคการเกษตร อุตสาหกรรม บริหาร และการค้าการลงทุนเพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึงอันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจรากฐาน ตามหลักการพัฒนายั่งยืนโดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ๓.๒.๑ การพัฒนาภาคการเกษตร โดย (๑) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดย(๑.๑) พัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งจัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่ทำได้ (๑.๒) คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น โดยผลักดันการจัดทำพระราชบัญญัติคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมการบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ การรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับเกษตรกรรมไว้ให้เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรที่มั่นคงรวมถึงการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสมและการสนับสนุนให้ทำการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ ปริมาณน้ำ และความต้องการของตลาดในพื้นที่ รวมทั้งการเร่งฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และส่งเสริมการเข้าถึงปัจจัยการผลิตคุณภาพดีอย่างทั่วถึงและราคาที่เป็นธรรม อาทิ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย และ (๑.๓) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น (๒) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Base) และการปรับระบบการผลิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมีความปลอดภัย และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย โดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ (๒.๑) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์สัตว์น้ำ เทคโนโลยีการ

เพาะปลูก และการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลทางการเกษตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเพิ่มศักยภาพให้การแข่งขัน (๒.๒) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างความมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า ที่เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงได้ และ (๒.๓) พัฒนารูปแบบการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การจัดทำแปลงต้นแบบผ่านศูนย์เรียนรู้และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีในแต่ละพื้นที่ (๓) ยกระดับผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดย (๓.๑) พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (๓.๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าการเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย (๓.๓) ขับเคลื่อนการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง (๔) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรม โดย (๔.๑) เสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม (๔.๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) (๔.๓) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต (๔.๔) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าการเกษตร และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง (๔.๕) บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร (๔.๖) พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร (๔.๗) สร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน (๕) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวความคิดการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดย (๕.๑) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร (๕.๒) ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (๕.๓) ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด และ (๖) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดย (๖.๑) พัฒนาระบบข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร (๖.๒) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

เงินทุนหมุนเวียนไรโซเปียมกลุ่มวิชาการเกษตร ได้ดำเนินการตามทิศทางดังกล่าวในข้างต้นในเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพเชื้อไรโซเปียมที่ดำเนินการในรูปแบบเงินทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิตลดการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจน และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มากขึ้นซึ่งปุ๋ยชีวภาพไรโซเปียมสามารถเพิ่มผลผลิตและเพิ่มคุณภาพของถั่วต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง และถั่วอื่น ๆ เนื่องจากไรโซเปียมสามารถทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนได้ ๕๐ - ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์แล้วแต่ชนิดของถั่วนั้นในการผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเปียม โดยเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเปียมนั้นเป็นการผลิตในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มงานวิจัยจุลินทรีย์ดินกลุ่มวิจัยปฐพีวิทยา กรมวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร โดยจัดตั้งโรงงานต้นใน การผลิตภัณฑ์ปุ๋ยชีวภาพไรโซเปียม โดยดำเนินการตั้งแต่ การคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพสูงกับพืชตระกูลถั่วการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต การผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเปียมเช่นนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพ ชนิดและปริมาณของเชื้อไรโซเปียมที่ใช้ให้ตรงกับชนิดของถั่วที่ปลูก การใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเปียมที่มีประสิทธิภาพสูงสามารถลดและทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ตลอดจนการมีผลที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

การวิเคราะห์ SWOT

๑. การจัดให้มีการวิเคราะห์ SWOT Analysis และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเงินลงทุนฯ

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของเงินลงทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อโรโซเปียม (SWOT) โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อระบุจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อที่จะระบุถึงปัจจัยโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัดหรืออุปสรรค (Threats) ของเงินลงทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อโรโซเปียม ดังนี้

สภาวะแวดล้อมภายใน

S จุดแข็ง

๑. มีระบบบริหารจัดการที่คล่องตัวสูงกว่าระบบราชการ
๒. เป็นผู้นำในการวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมที่ได้รับการยอมรับในระดับประเทศ
๓. มีเครื่องมืออุปกรณ์พร้อมในการผลิตระดับอุตสาหกรรม
๔. มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการวิจัยพัฒนาและการผลิต

W จุดอ่อน

๑. ขาดผู้จัดการมาบริหารโครงการแบบมืออาชีพ
๒. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านตลาด
๓. ขาดการประสานงานกับหน่วยงานในการกระจายผลิตภัณฑ์ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียม
๔. มีข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย

O โอกาส

๑. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และนโยบายรัฐสนับสนุนให้มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนและการใช้ปุ๋ยเคมี
๒. มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตให้กับพืชตระกูลถั่วที่ปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์
๓. เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมในระดับอุตสาหกรรม
๔. มีหน่วยงานเครือข่ายในระดับท้องถิ่นที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้โดยตรง
๕. มีศักยภาพสูงในการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมในการทดแทนและลดปุ๋ยเคมีในไร่นา เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ

T อุปสรรค

๑. ขาดการประสานระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่ผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียม
๒. ระบบการตลาดของผู้ค้าปุ๋ยเอกชนเข้าถึงเกษตรกรได้ดีกว่า

๓. ขาดระบบการกระจายปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมให้ถึงมือเกษตรกร

การระบุและจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรงและทางอ้อม :

ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย

- ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรง ได้แก่

- ๑) ลูกค้า/ผู้ใช้บริการ ได้แก่ เกษตรกร นักวิชาการ/นักวิจัย นักศึกษา บริษัทเอกชนที่มีกิจจำหน่าย เมล็ดพันธุ์ โครงการหลวง ฯลฯ
- ๒) พนักงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร
- ๓) ผู้ประสานงานของหน่วยงานราชการที่ประสานงานโดยตรง/พันธมิตร ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
- ๔) ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงจากการดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนอื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรที่เคยอยู่ภายใต้การดำเนินงานของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์และขยายพันธุ์พืชตระกูลถั่วและเงินทุนหมุนเวียนยางพาราที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมร่วมกับพืชตระกูลถั่วคลุมดินในสวนยาง

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางอ้อม ได้แก่

๑) สังคม

- ๑.๑) การสร้างเครือข่ายการรวมกลุ่มของเกษตรกร เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ของสังคม เช่น การรวมกลุ่มกันของ อบต.
- ๑.๒) สร้างเกษตรกรแกนนำ โดยมีการอภิปรายกลุ่มโดยใช้เวทีชาวบ้าน
- ๑.๓) เพิ่มการรวมกลุ่ม ส่งผลถึงการมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น
- ๑.๔) นโยบายรัฐในการกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ อบต.
- ๑.๕) ทศนคติของคนที่ประกอบอาชีพอื่นให้มาสนใจทางด้านเกษตรกรรมมากขึ้น

๒) รัฐบาล

๒.๑) เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม ตอบสนองทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่สนับสนุนให้การใช้ปุ๋ยชีวภาพเพิ่มขึ้นและทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตของพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ

๒.๒) สร้างความมั่นคงด้านอาหาร โดยส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวพระราชดำริ ขยายกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการอาหารกลางวันและธนาคารใต้ กระบือ ตามแนวพระราชดำริ และสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช โดยการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ไรโซเบียม พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และถ่ายทอดความรู้จากกรวิจัยไปสู่เกษตรกรเพื่อให้ได้ใช้เทคโนโลยีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยความอุดมสมบูรณ์ของดินแต่ละชนิดทั้งนี้เพื่อลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิตนโยบายรัฐบาล

๓) ประเทศ

๓.๑) เทคโนโลยีการผลิตและการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมเป็นปุ๋ยที่ล้ำหน้ากว่าประเทศอื่นๆ ในเอเชีย

๓.๒) รักษาความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ดินที่เป็นประโยชน์ในประเทศไทย ให้มี

ความหลากหลายและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติสูงกว่าประเทศอื่นๆ

๓.๓) สามารถนำไปสนับสนุนการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๔) ผู้ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการดำเนินงานของทุนหมุนเวียนอื่นๆ

๔.๑) กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

๔.๒) เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี

วิสัยทัศน์ :

สนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมทดแทนและลดการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนในการผลิตพืชตระกูลถั่วอย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการ

พันธกิจ :

๑. วิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมให้มีประสิทธิภาพสูง
๒. ผู้ใช้สามารถเข้าถึงการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมในราคาที่เป็นธรรมตรงตามความต้องการ
๓. สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการในการลดการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนและต้นทุนการผลิต

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อดำเนินการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมที่มีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อสร้างระบบการจัดการด้านการตลาดให้สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ :

๑. ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพสูงตรงตามชนิดของพืชตระกูลถั่ว อย่างน้อยปี ละ ๓๘ ตัน
๒. พื้นที่เป้าหมายของการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมสำหรับพืชตระกูลถั่วไม่น้อยกว่า ๑๙๐,๐๐๐ ไร่

ผลผลิต (Output)

ผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเปียมให้มีประสิทธิภาพสูง และตรงมาตรฐานได้จำนวนไม่น้อยกว่าปีละ ๓๘ ตัน เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ

ผลลัพธ์ (Outcome)

สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีไนโตรเจนของเกษตรกรได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐

ยุทธศาสตร์ :

๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและจัดการองค์ความรู้และนวัตกรรมดำเนินการดังนี้

๑.๑ วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมที่มีประสิทธิภาพ

๑.๒ การเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมในการผลิตพืชให้กับเกษตรกร

๑.๓ การจัดทำฐานข้อมูล รวบรวมองค์ความรู้ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์

๒. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพเชิงพาณิชย์ ดำเนินการดังนี้

๒.๑ เสริมสร้างนโยบายขับเคลื่อนการตลาดปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมที่มีประสิทธิภาพ โดยสร้างเครือข่ายกับ กลุ่มสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่

๒.๒ การสร้างเครือข่ายการตลาดให้เชื่อมโยงกับผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องจักรกลการเกษตร

๓. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนา ดำเนินการดังนี้

๓.๑ การจัดให้มีกลไกระดับนโยบายในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างเป็นเอกภาพ

๓.๒ การพัฒนาบุคลากร

๔. ยุทธศาสตร์ภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ภาครัฐ เป็นกรอบใหญ่ที่เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม ปฏิบัติโดยทำการวิเคราะห์และแยกประเด็นยุทธศาสตร์ได้ ๒ ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ ๑ ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ประเด็นที่ ๒ ยุทธศาสตร์ของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ การสร้างความเป็นเลิศทางด้านการวิจัยและบูรณาการจัดการด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิตที่ยั่งยืน

เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียม ได้วิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้ง ๒ ประเด็นดังกล่าวร่วมกับการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐมนตรียว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้ให้นโยบายสำคัญเรื่องการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรโดยให้วางแผนการทำเกษตรแบบยั่งยืนพร้อมวางรากฐานการเกษตรในระยะยาวโดยเน้นยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือการลดต้นทุนและการเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ที่มีอยู่หรือใช้พื้นที่ให้น้อยลงแต่ผลผลิตมากขึ้น อีกทั้งเพื่อให้เกษตรกรได้มีการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้โดยนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วยสามารถให้ลดต้นทุนได้ดังนั้นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อไรโซเบียมจึงได้สนองนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๔.๑ การลดต้นทุนการผลิต

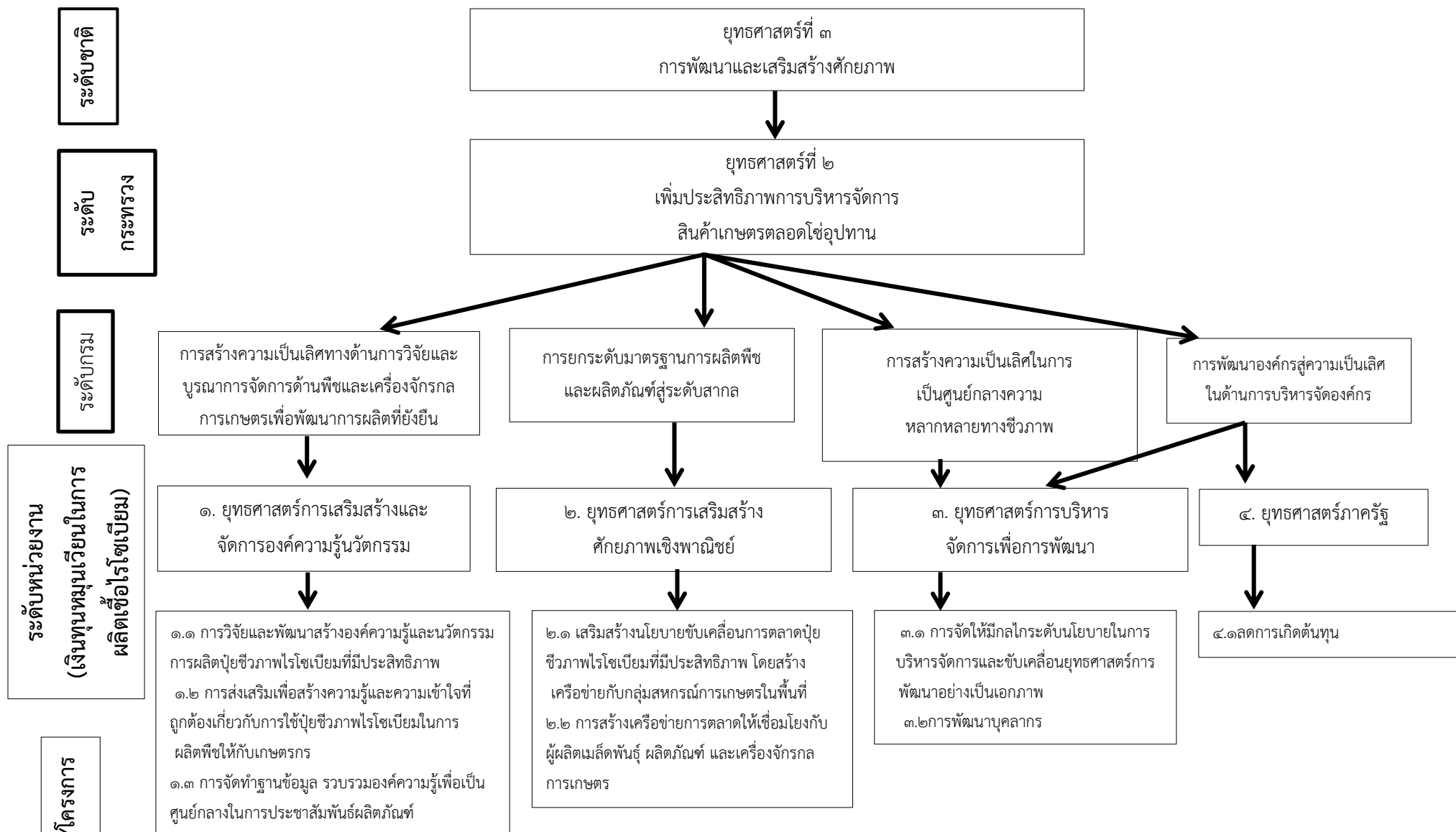
เป้าหมายหลัก :

๑. เพื่อวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมให้มีประสิทธิภาพสูงให้กับเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิต และต้นทุนการผลิตพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ และเป็นผลดีกับสิ่งแวดล้อม
๒. เพื่อจำหน่าย ปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมให้กับเกษตรกรได้ใช้ตรงกับชนิดของพืชตระกูลถั่ว ทันเวลาในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

ความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และเป้าหมายระยะยาวกับวัตถุประสงค์จัดตั้งและพันธกิจ

แสดงแผนภูมิความเชื่อมโยงและสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และเป้าหมายระยะยาวกับวัตถุประสงค์จัดตั้งและพันธกิจ

แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อโรโซเปียม ปี ๒๕๖๐

หมายเหตุ : เงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อโรโซเปียมกรมวิชาการเกษตร ได้ใช้ยุทธศาสตร์ กรมวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ไปพลาง เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการ
จัดทำยุทธศาสตร์กรมวิชาการเกษตรประจำปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จึงรอแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เป็นกรอบใหญ่ ประกาศใช้จริงต่อไป

ความเชื่อมโยงสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และเป้าหมายระยะยาวกับวัตถุประสงค์จัดตั้งและพันธกิจ
ของเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตเชื้อโรโซเบียม ปี ๒๕๕๘

วิสัยทัศน์ : สนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมทดแทนและลดการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนในการผลิตพืชตระกูลถั่วอย่างทั่วถึงและตรงตามความต้องการ

ยุทธศาสตร์ : ๑. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและจัดการองค์ความรู้นวัตกรรม ๒. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพเชิงพาณิชย์ ๓. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา ๔. ยุทธศาสตร์ภาครัฐ

เป้าหมายระยะยาว :

๑. เพื่อวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมให้มีประสิทธิภาพสูงให้กับเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิต และต้นทุนการผลิตพืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ และเป็นผลดีกับสิ่งแวดล้อม
๒. เพื่อจำหน่าย ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมให้กับเกษตรกรได้ใช้ตรงกับชนิดของพืชตระกูลถั่ว ทันเวลาในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง :

เพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในการผลิตจำหน่าย และตรวจสอบคุณภาพเชื้อโรโซเบียม ที่ได้ทำการผลิตขึ้นเอง เพื่อจำหน่ายให้แก่องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกรและกรมส่งเสริมการเกษตรตามโครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากสหรัฐอเมริกา และหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และสถาบันอื่น ๆ ตลอดจนบริษัทห้างร้านของเอกชน เพื่อนำไปจำหน่ายและใช้เพิ่มผลผลิตให้แก่พืชตระกูลถั่ว

พันธกิจ :

๑. วิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมให้มีประสิทธิภาพสูง
๒. ผู้ใช้สามารถเข้าถึงการใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมในราคาที่เป็นธรรมตรงตามความต้องการ
๓. สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการในการลดการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนและต้นทุนการผลิต